

45. Què diu l'Evangelí de Felip?

Es tracta d'un escrit contingut al Còdex II de la col·lecció de còdexs coptes de Nag-Hammadi (NHC), ara al Museu copte de El Caire. No té res a veure amb un altre Evangelí de Felip citat per sant Epifani, qui diu que l'usaven uns heretges d'Egipte, o amb el que altres escriptors eclesiàstics esmenten com dels maniqueus.

28/06/2006

L'escrit de Nag Hammadi (NHC II 51, 29-86, 19) porta al final com a títol “Evangeli segons Felip”, encara que en realitat ni és un evangeli -no és narració de la vida de Jesús-, ni el text del mateix es presenta com de Felip. Aquest títol és un afegit posterior a la seva redacció original, feta probablement en grec cap al s. III, sobre la base que a aquest apòstol s'atribueix que hagués dit que Josep el Fuster va fer la creu amb els arbres que ell mateix havia plantat (91).

L'obra conté un centenar de pensaments més o menys desenvolupats sense que tinguin un fil coherent entre ells. En disset casos es presenten com dites del Senyor, dels quals nou procedeixen dels evangelis canònics i uns altres són nous. Les més de les vegades es tracta de paràgrafs extrets de fonts anteriors de caràcter homilètic o catequètic. Reflecteixen una doctrina

gnòstica peculiar, si bé en part semblant a la d'altres heretges gnòstics com els valentinians. Així: a) La comprensió del món celeste (Pléroma) format per parelles (el Pare i Sofia superior, Crist i l'Esperit Sant –entès aquest últim com femení-, i el Salvador i Sofia inferior, de la qual procedeix el món material); b) la distinció de diversos Cristos, entre ells Jesús en la seva aparició terrena; c) la concepció de la salvació com la unió, ja en aquest món, de l'ànima (element femení de l'home) amb l'àngel procedent del Pléroma (element masculí); d) la distinció entre homes espirituals (pneumàtics) que aconsegueixen aquesta unió, i psíquics i hílics o materials, als quals és inaccessible.

Un dels punts que més estan atraient l'atenció sobre aquest evangeli és el que en ell es llegeix sobre Jesús i la Magdalena. Aquesta és presentada com la “companya” de Jesucrist (36) i

es diu que “el Senyor la va besar (a la boca) repetides vegades” perquè l’estimava més que a tots els deixebles (59). Aquestes expressions, que a primera vista podrien semblar eròtiques, s’empren per a simbolitzar que la Magdalena havia adquirit la perfecció pròpia del gnòstic i havia arribat a la llum perquè l’hi havia concedit Crist. Succeeix quelcom una mica semblant quan es parla de “la cambra nupcial” com un sagrament – o, literalment, misteri- que ve a ser culminació del Baptisme, la Unció, l’Eucaristia i la Redempció. La imatge del matrimoni és emprada com símbol de la unió entre l’ànima i el seu àngel en aquest sagrament de la “la cambra nupcial”. En *l’Evangeli de Felip* tal sagrament representa l’adquisició de la unitat originària de l’home ja en aquest món i que culminarà en el món celeste que, per a l’autor, és la pròpia i veritable “cambra nupcial”.

Bibliografia: Raymond Kuntzmann – Jean-Daniel Dubois, *Nag Hammadi. Evangelio de Tomás. Textos gnósticos de los orígenes del cristianismo* . Verbo Divino. Estella 1998 (segona edició).

Gonzalo Aranda

pdf | document generat
automàticament des de <https://opusdei.org/ca-ad/article/45-que-diu-levangeli-de-felip/> (10/12/2025)